

ЛІТЕРАТУРА

1. Астахова К.В. Вища освіта в умовах сучасного етапу глобалізації : потреба кардинальних змін / К.В. Астахова // Вища освіта України. – Додаток 4. – Том I (19). – 2010. – Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – С.28-34.
2. Вища освіта і Болонський процес : навч.посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М.Ф. Дмитриченко, Б.І. Хорошун, О.М. Язвінська. – К. : Знання України, 2006. – 440 с.
3. Болонський процес у фактах і документах / М.Ф. Степко, Я.Я.Болюбаш, В.Д.Шинкарук. – Тернопіль : Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
4. Кремень В.Г. Проблеми якості української освіти в контексті цивілізаційних змін / В.Г. Кремень. – Український педагогічний журнал. – 2015. - №1. – С.8-15.
5. Терентьєва Н.О. Основні тенденції розвитку університетської освіти кінця першого десятиліття ХХІ століття : європейський вимір / Н.О. Терентьєва. // Педагогіка і психологія. Науково-теоретичний та інформаційний вісник НАПН України / ред. кол. В.Г. Кремень (гол.ред.) та ін. - 2012. – №3(76). – С.22-27.

Д. І. Конончук

*аспірант кафедри
педагогіки Ніжинського державного
університету імені Миколи Гоголя,
danilo_kononchuk@i.ua*

*Науковий керівник –
доктор педагогічних наук, старший
науковий співробітник
Т. Ф. Алексєєнко*

НАРОДОЗНАВЧІ ЗАСАДИ ЗМІСТОВНОГО НАПОВНЕННЯ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ЛІТНЬОГО ОЗДОРОВЧОГО ТАБОРУ

Національна спрямованість виховного процесу неможлива без знання і використання в практиці виховної роботи перевірених тисячоліттями здобутків педагогіки народознавства. Саме в цьому аспекті потребує певних коректив і зміст виховної діяльності літніх оздоровчих таборів для дітей і юнацтва України.

Виховне значення таборів полягає в тому, що в період літніх канікул педагоги мають змогу значно більше уваги приділяти художньо-естетичній, трудовій, спортивній, організаторській діяльності своїх вихованців, наповнивши її народознавчим змістом, і тим самим доповнити і поглибити процес виховання, зробити його безперервним і максимально цілісним.

Виховні можливості, закладені в оздоровчому таборі, можуть бути успішно реалізовані при врахуванні його особливостей, а саме: літній табір – це різновікове тимчасове дитяче об'єднання (загін, республіка тощо), в якому перебувають діти

віком від шести до п'ятнадцяти років; значні виховні можливості має робота по згуртуванню тимчасових дитячих об'єднань, де у новому оточенні кожній дитині хочеться показати свої здібності, вміння, проявити кращі риси характеру; час літніх канікул – це час улюблених занять, задоволення творчих потреб і інтересів, найбільш сприятливий період для організації неформального спілкування дітей. Тому педагоги повинні дати можливість вихованцям добровільно вибирати заняття, розвивати самодіяльність і самоврядування в організації життя, збуджувати інтерес до соціально цінних видів діяльності. Головним засобом збудження такої зацікавленості в умовах табору є гра та різні її модифікації.

Як позашкільна оздоровча установа, табір у своїй роботі враховує специфіку позашкільного виховання: добровільність участі в різних справах, вільний вибір занять за інтересами, варіативність програм діяльності та ін. Ці положення дають нам можливість стверджувати, що основними педагогічними умовами ефективності виховної діяльності оздоровчого табору на народознавчих засадах є: 1) пошук, розробка і впровадження у виховну діяльність нових, інноваційних форм виховної роботи, що відповідають духові національного відродження України; 2) наповнення народознавчим змістом традиційних форм роботи табору; 3) використання в змісті діяльності об'єднань за інтересами (гуртки, клуби, секції, студії, фольклорні ансамблі та інше) засад народної педагогіки і народних промислів (плетіння з лози і з рогозу, різьблення по дереву, вишивка, петриківський розпис тощо); 4) педагогічно доцільне поєднання у виховній роботі табору традиційних і нетрадиційних заходів; 5) урахування етнографічних особливостей різних областей та регіонів України.

Особливо цікавими для дітей та ефективними у виховному значенні у народознавчому контексті є нові, співзвучні сучасності заходи: святкування Дня незалежності України, свято Івана Купала, анімаційні програми («Українські вечорниці», «Козацькому роду нема переводу», «Джерела здоров'я» та ін.) та квести та ін., де можна використати народні ігри, традиції, обряди. Так, до Дня незалежності України у таборі для дітей молодшого шкільного віку можуть проводитись такі форми роботи: конкурс малюнків «Ми живемо на Вкраїні»; мальованих мультфільмів на тему українських народних казок; година народних ігор «Граймося з нами»; «Гостини казкової родини» - фестиваль героїв українських народних казок; «Відгадаю загадку та й посаю на грядку» - година українських народних загадок; «Сплітаймо український віночок» - бесіда про символіку українського вінка; тематичні «свята» петриківського розпису, опішнянського малюнка, косівської дерев'яної іграшки тощо.

Для дітей середнього та старшого шкільного віку радимо організувати «Сторінками народного календаря» - театралізовану пізнавальну програму про традиції та звичаї українців, що пов'язані з природою рідного краю (літні місяці); спортивно-розважальну програму «Між нами козаками»; турнір-вікторину, пов'язану з козацтвом, з побутом українського народу; «Веде життєпис України до древніх українських міст» - заочну подорож по історичних містах України; «Пісня – душа народу» - концерт народних пісень; «У намисто приберуся і в люстерко подивлюся» - святкову програму з використанням намиста та інших жіночих прикрас; бесіди про

державну символіку та гімн України; «Зелен-світ України» - знайомство з рослинним світом рідного краю та інші.

Досвід свідчить, що підготовка і проведення таких заходів вимагає кмітливості, винахідливості, творчості їх учасників і сприяє засвоєнню дітьми духовної спадщини свого народу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Літо для дитини : в 2-х частинах. Частина 1 / Упоряд.: О.Главник. – К.: Главник, 2007. – 192 с.

2. Методика роботи в літньому оздоровчому таборі: навч. посіб. / Є.І.Коваленко, А.І.Конончук, І.М.Пінчук та ін. / за заг.ред Є.І.Коваленко. – К.: ІЗМН, 1997. – 280 с.

С. В. Копилова

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри соціальної роботи,

соціальної педагогіки та соціології

Херсонського державного університету

А.В.Шмиговська

студентка 411 групи

kopilova.sv@gmail.com

ДЕСТРУКТИВНИЙ СТАН ОСОБИСТОСТІ ЯК ФАКТОР ПОРУШЕННЯ АДАПТАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Усе більше людей з високим рівнем інтелектуального потенціалу не стають успішними у навчанні й професійній діяльності з причини пасивності, що сполучається зі страхом перед невдачами, невпевненістю у позитивному результаті діяльності. У даному випадку маємо справу з феноменом деструктивного стану особистості, який у науковій літературі має різні позначення: «навчена безпорадність» (М. Селігман), «особисті життєві правила» (У. Глассер), «особистісний конструкт» (Дж. Келлі). Незалежно від обраного позначення наслідком впливу деструктивного стану особистості є блокування активності, порушення адаптаційного процесу. У роботі з клієнтами соціальних служб, а також у професійній підготовці майбутніх соціальних працівників урахування особистісного фактору дозволяє послабити його негативну дію. Виникає необхідність з'ясування фізіологічної, психологічної й соціальної сутності деструктивного стану особистості як фактору адаптаційного процесу.

Можливість бути успішним у процесі освоєння дійсності, перспективи самореалізації людини залежать не тільки від набутої кваліфікації, а, насамперед, від особистих якостей, що поєднують в собі мотивацію до творчого перетворення дійсності, активну життєву позицію тощо. Основи такої діяльної позиції закладаються у родині, формуються в системі освіти, закріплюються у системі професійної